

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ V

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat;

β) Silius animum tenerum habebat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα που δίνονται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: φορμαλισμός, ρηγόπουλο, σκόπελος, κάλτσα, μάστορας

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

filiam:	είναι..... στο.. .....
formā:	είναι..... στο.....
se (κείμενο Ι, το πρώτο):	είναι..... στο .....
repente:	είναι ..... στο.....
pro templo:	είναι..... στο.....

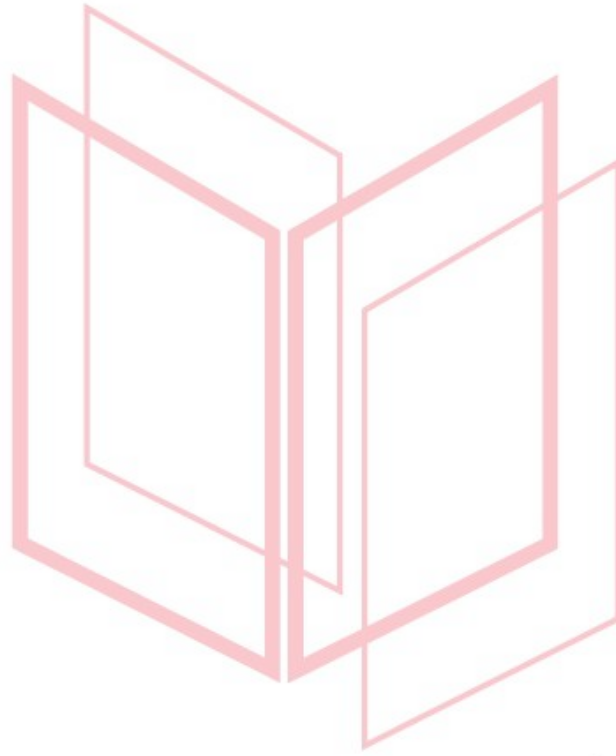
(μονάδες 10)

β) ... superba formā suā : Να δηλώσετε το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο με ισοδύναμη έκφραση, χρησιμοποιώντας μια από τις προθέσεις ob, per ή propter.

(μονάδες 10)

15310

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15310-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν την Ανδρομέδα κόρη. Η Κασσιόπη, υπερήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στην ακτή της Αιθιοπίας στέλνει θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει/βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο στους κατοίκους απαντά: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα στο βράχο · το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά ο Περσέας με φτερωτά σανδάλια καταφτάνει πετώντας ·

β) Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Τη δόξα του Βιργίλιου επεδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Αυτόν όπως το παιδί το δάσκαλο τιμούσε. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στην Νεάπολη, θεωρούσε ως ναό.

B. 2.

φορμαλισμός → forma

ρηγόπουλο → regia

σκόπελος → scorulum

κάλτσα → calceis

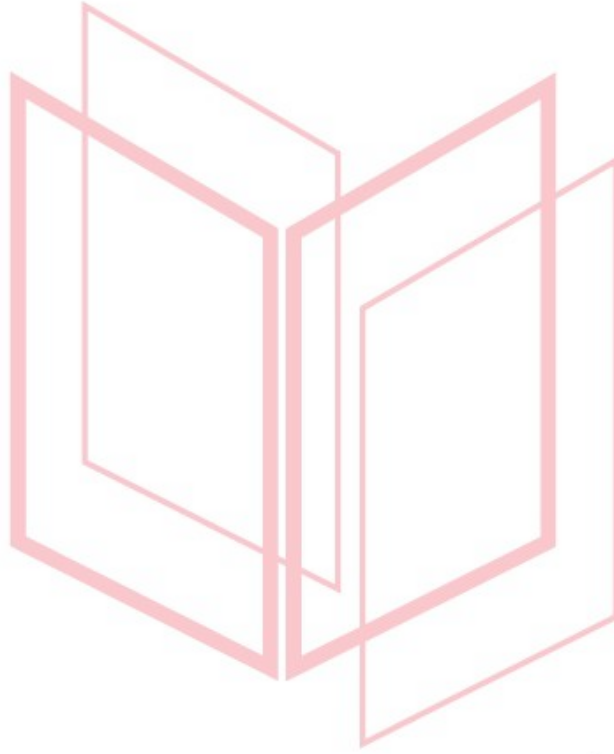
μάστορας → magistrum

B. 6. α)

filiam:	Είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο Andromedam μέσω του ρήματος habent
formā:	Είναι αφαιρετική της αιτίας στο superba
se (κείμενο I, το πρώτο):	Είναι αντικείμενο στο ρήμα comparat (δηλώνεται άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια)
repente:	Είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα advolat
pro templo:	Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της παραβολής που λειτουργεί ως κατηγορούμενο στη λέξη monumentum μέσω του ρήματος habebat

15310-Λύση

β) ... *superba propter formam suam* (ή *ob formam suam* ή *per formam suam*)

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ V

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους των δύο στηλών που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (2 από τις λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
epicus	ποιητικός
tenebat	αγροτικός
agros	άνεμος
animum	εποποιία
magistrum	σκόπελος
	μαεστρία
	τανάλια

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

incolis:	είναι..... στο.....
ad Andromedam:	είναι ..... στο.....

15312

vir:	είναι ..... στο.....
eius:	είναι..... στο.....
Neapoli:	είναι..... στο.....

(μονάδες 10)

β) Να μετατρέψετε την κύρια πρόταση «regia hostia deo placet!» σε απαρεμφατική με εξάρτηση από το Oraculum incolis respondet, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές (6 μονάδες). Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου (4 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15312-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Ποσειδώνας οργισμένος στην ακτή της Αιθιοπίας στέλνει θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει/βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο στους κατοίκους απαντά: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα στο βράχο · το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα.

β) Ο Σίλιος Ιταλικός, επικός ποιητής, ήταν άνδρας ένδοξος. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο καρχηδονιακό πόλεμο είναι ωραία. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Τη δόξα του Βιργίλιου επεδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Αυτόν όπως το παιδί το δάσκαλο τιμούσε. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στην Νεάπολη, θεωρούσε ως ναό.

B. 2.

epicus → εποποιία

tenebat → τανάλια

agros → αγροτικός

animus → άνεμος

magistrum → μαεστρία

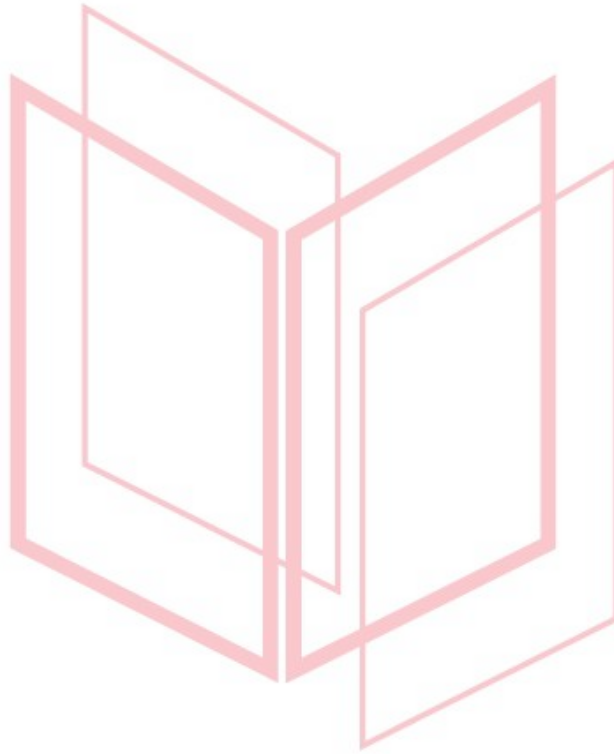
B. 6. α)

incolis:	Είναι αντικείμενο στο ρήμα nocet
ad Andromedam:	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης / κίνησης σε πρόσωπο στο ρήμα movet
eius:	είναι γενική κτητική στο monumentum
vir:	είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο Silius Italicus από το συνδετικό ρήμα erat
Neapoli:	Είναι απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο (επειδή είναι όνομα πόλης γ' κλίσης) στο ρήμα iacebat

15312-Λύση

β) *Oraculum incolis respondet regiam hostiam deo placere.*

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *hostiam* βρίσκεται σε πτώση αιτιατική καθώς υπάρχει ετεροπροσωπία. Σε αιτιατική πτώση βρίσκεται και το *regiam* που λειτουργεί ως ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο υποκείμενο *hostiam* του απαρεμφάτου *placere*.

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat.

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης A μία από τις νεοελληνικές λέξεις της στήλης B που είναι ετυμολογικά συγγενής. (Περισεύουν 3 λέξεις από τη στήλη B).

A	B
vitae	αβίωτος
sedebam	ιδεατός
plenas	κάθιδρος
ceras	σεντούκι
videbis	πληθώρα
	πλυντήριο
	κηροπωλείο
	καθέδρα

Μονάδες 10

B. 6. α) Να επιλέξετε την απάντηση που αποδίδει ορθά τη συντακτική λειτουργία του όρου.

in Campaniā	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tenebat
-------------	---

15863

	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο ρήμα <i>tenebat</i>
<i>suo</i>	Επιθετικός προσδιορισμός στο <i>Cornelio Tacito</i> (αυτοπάθεια)
	Έμμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο ρήμα
<i>vacua</i>	Επιθετικός προσδιορισμός στο <i>retia</i>
	Κατηγορούμενο στο αντικείμενο <i>retia</i> (μέσω του ρήματος <i>habebam</i>)
<i>cogitationis</i>	Γενική κτητική στο <i>sunt</i>
	γενική αντικειμενική στο <i>incitamenta</i>
<i>Minervam</i>	Υποκείμενο στο απαρέμφατο <i>errare</i> (ετεροπροσωπία)
	Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα <i>videbis</i>

(μονάδες 10)

β) *Cum in venatiōnibus eris*: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (4 μονάδες), να δηλώσετε τη συντακτική λειτουργία της (4 μονάδες) και πώς εκφέρεται (2 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15863-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά του βιβλία για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι ωραία. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παράμενε / έμενε μόνιμα στην Καμπανία.

β) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρεις άγριους κάπρους / τρία φοβερά αγριογούρουνα. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν κοντά / δίπλα στα δίχτυα* πλάι μου δεν υπήρχε η κυνηγετική λόγχη αλλά η γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί* σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις* αν και (είχα) άδεια τα δίχτυα (παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια), όμως είχα γεμάτες τις πλάκες (μου). Τα δάση και η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα είσαι στο κυνήγι, θα επιτρέπεται/ θα είναι δυνατόν και σε σένα / θα μπορείς κι εσύ να φέρεις μαζί σου πλάκες αλειμμένες με κερί: θα δεις να περιπλανιέται στα βουνά όχι η Άρτεμις αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής / γερός (Γεια σου)!

B. 2.

A	B
vitae	αβίωτος
sedebam	καθέδρα
plenas	πληθώρα
ceras	κηροπωλείο
videbis	Ιδεατός

B. 6. α)

in Campaniā	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tenebat ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο ρήμα tenebat~~
suo	Επιθετικός προσδιορισμός στο Cornelio Tacito (αυτοπάθεια) ~~Εμμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο ρήμα~~
vacua	~~Επιθετικός προσδιορισμός στο retia~~ Κατηγορούμενο στο αντικείμενο retia (μέσω του ρήματος habebam)
cogitationis	Γενική κτητική στο sunt

15863-Λύση

	γενική αντικειμενική στο incitamenta
Minervam	Υποκείμενο στο απαρέμφατο errare (ετεροπροσωπία)
	~~Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα videbis~~

(μονάδες 10)

β) Cum in venatiōnibus eris:

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης licebit. Εκφέρεται με οριστική (eris) (γιατί δηλώνει μόνο το χρόνο).

Μονάδες 20

αθηνιαστική

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17394

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XI

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Gloriae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

β) Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superāvit et Saguntum vi expugnāvit. Postea Alpes, quae Italiam ab Galliā seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italiā fuit, apud Ticīnum, Trebiam, Trasumēnum et Cannas copias Rōmanōrum profligāvit et delēvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α΄ με τις ετυμολογικά συγγενείς νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β΄. Δύο λέξεις της στήλης Β΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
Campania	τέμπλο
animum	τόπος
templo	σαμπάνια
gentes	γενιά
superavit	γνώση
	υπεροπλία
	άνεμος

Μονάδες 10

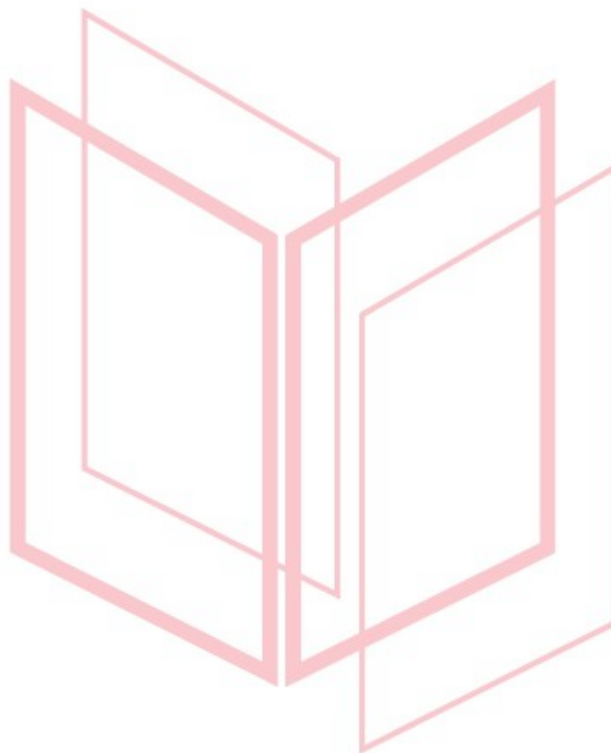
17394

Β.6.α) Να αναγνωριστεί η συντακτική χρήση όλων των λέξεων του πρώτου αποσπάσματος που βρίσκονται σε πτώση γενική.

(μονάδες 10)

β) Multos agros possidēbat: να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό σε αναφορική πρόταση.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17394-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. Σε εκείνα τα μέρη (εκείνους τους τόπους) κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Επεδίωκε τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε το πνεύμα του με αγάπη. Τον τιμούσε, όπως ένα παιδί (ο μαθητής) τον δάσκαλο (του). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε σαν ναό.

β) Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, σε ηλικία είκοσι έξι ετών, νίκησε στον πόλεμο όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυρίευσε με τη βία το Σάγουντο. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες (πάνω από) τις Άλπεις, οι οποίες χωρίζουν την Ιταλία από την Γαλατία. Όταν βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε και εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων (τις ρωμαϊκές στρατιές) κοντά στον (ποταμό) Τίκινο, στον (ποταμό) Τρεβία, στη (λίμνη) Τρασιμένη και στις Κάννες.

B. 2.

Campania → σαμπάνια

animus → άνεμος

templo → τέμπλο

gentes → γενιά

superavit → υπεροπλία

B. 6. α)

vitae → γενική διαιρετική στο annis

suae → ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη vitae. Η αντωνυμία suae αναφέρεται στο υποκείμενο (Silius) του ρήματος (tenebat) και επομένως έχουμε ευθεία αυτοπάθεια (κτήση με αυτοπάθεια)

Vergili → γενική κτητική στη λέξη gloriae

eius → γενική κτητική στη λέξη ingenium

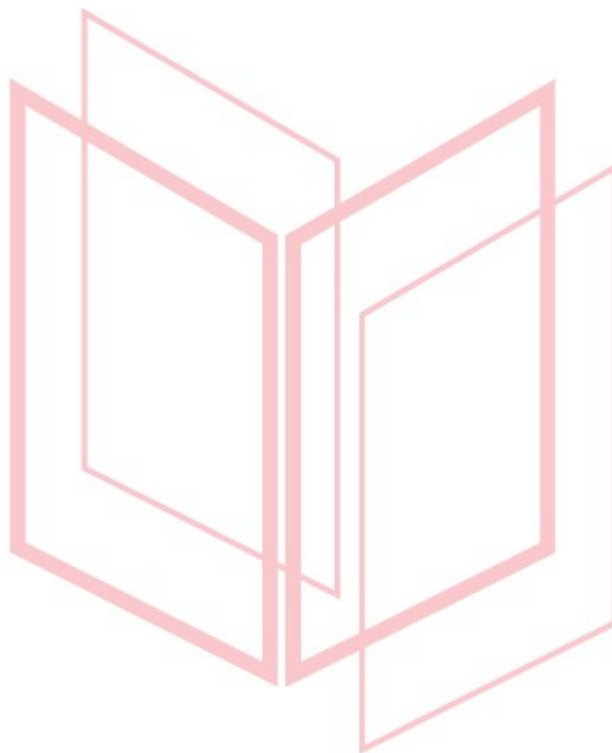
eius → γενική κτητική στο monumentum

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17394-Λύση

β) Multos agros possidēbat → agros, qui multi erant

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XIV

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat.

β) Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε με ποια ελληνική λέξη της στήλης Β΄ έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της Στήλης Α΄. Τέσσερις λέξεις στη στήλη Β΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β
1. epicus	i. ανεμογεννήτρια
2. agros	ii. επικός
3. multos	iii. αμείλικτος
4. animum	iv. ανεβατός
5. dederat	v. αγραμματοσύνη
	vi. επανέκδοση
	vii. δογματικός
	viii. μάλλον
	ix. αγρομίσθωση

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν.

vitae	είναι ..... στο .....
ei	είναι ..... στο .....
magnitudinis	είναι ..... στο .....
squalidā	είναι ..... στο .....

17662

effigiēi	είναι ..... στο .....
----------	-----------------------

Μονάδες 10

β) «Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat» και «[...] Athēnas confūgit»: Αφού αναγνωρίσετε ως προς τη συντακτική τους λειτουργία τους όρους «in Campaniā» και «Athēnas», εντοπίζοντας και τη λέξη από την οποία εξαρτώνται (μονάδες 4), να τους αντικαταστήσετε με τη λέξη *domus*, δηλώνοντας την ίδια επιρρηματική σχέση (μονάδες 6).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17662-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του.

β) Μετά τη ναυμαχία/τον πόλεμο στο Άκτιο, ο Κάσσιος από την Πάρμα, ο οποίος είχε υπηρετήσει στον στρατό του Μάρκου Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί, μόλις είχε παραδώσει την ταραγμένη ψυχή του στον ύπνο, (όταν) ξαφνικά του εμφανίστηκε μια φρικτή μορφή. Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν ένας άνθρωπος με πελώριο μέγεθος και με βρόμικο πρόσωπο, όμοιος με εικόνα/ μορφή νεκρού.

B.2. 1. epicus → ii. επικός

2. agros → ix. αγρομίσθωση

3. multos → viii. μάλλον

4. animum → i. ανεμογεννήτρια

5. dederat → vi. επανέκδοση

B.6.α) vitae → γενική διαιρετική (ετερόπτωτος προσδιορισμός) στη λέξη annis.

ei → αντικείμενο στο ρήμα apparuit.

magnitudinis → γενική της ιδιότητας στη λέξη hominem.

squalidā → ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη facie.

effigiēi → δοτική αντικειμενική (ετερόπτωτος προσδιορισμός) στη λέξη similem.

β) Στη φράση «Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat» το in Campaniā είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tenēbat.

Στη φράση «[...] Athēnas confūgit» η λέξη Athēnas είναι απρόθετη αιτιατική (γιατί είναι όνομα πόλης) που δηλώνει την κίνηση/κατεύθυνση σε τόπο στο ρήμα confūgit.

Αντικατάσταση με τη λέξη domus:

in Campaniā → domi

Athēnas → domum

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ X

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat.

β) Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Για καθεμία από τις λέξεις της στήλης A, να διαγράψετε τη λέξη της στήλης B που δεν συνδέεται ετυμολογικά.

A	B
septendecim	Σεπτέμβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος
Campaniā	Σαμπάνια, κάμπος, σαμπρέλα
agros	αγορά, αγρότης, άγριος
transferet	φόρος, φορείο, φευγιό
fine	φινίρισμα, φίλτρο, φινάλε

Μονάδες 10

B.6. Να διαγράψετε από τη στήλη B τη συντακτική λειτουργία που δεν αντιστοιχεί στον όρο της στήλης A:

A	B
poëta	i. Παράθεση στο Silius Italicus ii. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο epicus
de bello	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αφετηρία και προσδιορίζει το libri ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το libri
pulchri	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος

17834

	<p>προσδιορισμός στο libri</p> <p>ii. Κατηγορούμενο στο libri</p>
in Campaniā	<p>i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat</p> <p>ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat</p>
tenerum	<p>i. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο animum</p> <p>ii. Κατηγορούμενο στο animum</p>
eius	<p>i. Γενική κτητική στο ingenium (κτήση χωρίς αυτοπάθεια)</p> <p>ii. Επιθετικός προσδιορισμός στο ingenium (ευθεία αυτοπάθεια)</p>
Postea	<p>i. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο transferet</p> <p>ii. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο στο transferet</p>
Post annos	<p>i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο pariet</p> <p>ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση στο pariet</p>
lupa	<p>i. Άμεσο αντικείμενο στο nutriet</p> <p>ii. Υποκείμενο στο nutriet</p>
Romanos	<p>i. Αντικείμενο στο appellābit</p> <p>ii. Υποκείμενο στο appellābit</p>

Μονάδες 20

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17834-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Είχε (στην κατοχή του) πολλά αγροκτήματα σε εκείνα τα μέρη/σε εκείνους τους τόπους. Ο Σίλιος είχε τρυφερή/ευαίσθητη ψυχή. Επιδίωκε τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη/λάτρευε το πνεύμα του.

β) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ρέα (Ιλιά) θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα ονομάσει τους Ρωμαίους από το όνομά του. Η εξουσία στους Ρωμαίους θα είναι χωρίς τέλος.

B.2.

A	B
septendecim	Σεπτέμβριος, ~~Νοέμβριος~~ , Δεκέμβριος
Campaniā	Σαμπάνια, κάμπος, ~~σαμπρέλα~~
agros	~~αγορά~~ , αγρότης, άγριος
transferet	φόρος, φορείο, ~~φευγάτος~~
fine	φινίρισμα, ~~φίλτρο~~ , φινάλε

B.6.

A	B
poëta	i. Παράθεση στο Silius Italicus ii. ~~Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο ericuis~~
de bello	i. ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αφηγηρία και προσδιορίζει το libri~~ ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το libri
pulchri	i. ~~Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο libri~~ ii. Κατηγορούμενο στο libri
in Campaniā	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat ii. ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat~~
tenerum	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος

17834-Λύση

	προσδιορισμός στο <i>animus</i> ~~ii. Κατηγορούμενο στο <i>animus</i>~~
<i>eius</i>	i. Γενική κτητική στο <i>ingenium</i> (κτήση χωρίς αυτοπάθεια) ii. ~~Επιθετικός προσδιορισμός στο <i>ingenium</i> (ευθεία αυτοπάθεια)~~
<i>Postea</i>	i. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο <i>transferet</i> ii. ~~Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο στο <i>transferet</i>~~
<i>Post annos</i>	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο <i>pariet</i> ii. ~~Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση στο <i>pariet</i>~~
<i>Iupa</i>	i. ~~Άμεσο αντικείμενο στο <i>nutriet</i>~~ ii. Υποκείμενο στο <i>nutriet</i>
<i>Romanos</i>	i. Αντικείμενο στο <i>appellābit</i> ii. ~~Υποκείμενο στο <i>appellābit</i>~~

αθηνάϊνίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XV**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergīli studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

β) Germanōrum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militāris consistit. Germāni non student agricultūrae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur cum vitae necisque potestāte. Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiōrum usus res turpis et iners habētur.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία λέξη της Λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

ΣΤΗΛΗ Α΄ Λατινική	ΣΤΗΛΗ Β΄ Νέα Ελληνική
1.	άνεμος
2.	μαεστρία
3.	μιλιταρισμός
4.	κουλτούρα
5.	πέλμα

Μονάδες 10

B. 6. α) Να εντοπίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων συμπληρώνοντας κατάλληλα τον πίνακα:

17931

Όροι:	Συντακτικός ρόλος:
Neapoli	είναι ..... στο .....
pro templo:	είναι ..... στο .....
omnis:	είναι ..... στο .....
ephippiōrum:	είναι ..... στο .....
res:	είναι ..... στο .....

(Μονάδες 10)

β) «Cum civitas bellum gerit»: Να χαρακτηρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση ως προς το είδος της (Μονάδες 5), να προσδιορίσετε το είδος του συνδέσμου cum (Μονάδες 2) και τι εκφράζει (Μονάδα 2), καθώς και την έγκλιση με την οποία εκφέρεται (Μονάδα 1).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17931-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Τη δόξα του Βιργίλιου επεδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Αυτόν τιμούσε όπως ένα παιδί (ο μαθητής) τον δάσκαλο (του) (τιμά). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στην Νεάπολη, θεωρούσε ως ναό.

β) Όλη (ολόκληρη) η ζωή των Γερμανών περιορίζεται στο κυνήγι και στη σπουδή/ασχολία των στρατιωτικών πραγμάτων/με τα στρατιωτικά πράγματα (στις στρατιωτικές ασχολίες). Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία· τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. Στους πάρα πολύ παγωμένους τόπους (Αν και ζουν σε περιοχές φοβερά παγωμένες), φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε φορά που η χώρα τους κάνει /η πολιτεία διεξάγει πόλεμο, εκλέγονται αρχές (άρχοντες) με εξουσία ζωής και θανάτου. Στις ιππομαχίες συχνά πηδούν κάτω από τα άλογά (τους) και πολεμούν πεζοί: η χρήση των σελών θεωρείται πράγμα αισχρό και μαλθακό.

B.2.

ΣΤΗΛΗ Α΄ Λατινική	ΣΤΗΛΗ Β΄ Νέα Ελληνική
1. animus	άνεμος
2. magistrum	μαεστρία
3. militaris	μιλιταρισμός
4. agriculturae	κουλτούρα
5. pelles	πέλμα

B.6. α)

Όροι:	Συντακτικός ρόλος:
Neapoli:	Είναι απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο (επειδή είναι όνομα πόλης γ΄ κλίσης) στο ρήμα iacebat.

17931-Λύση

pro templo:	Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της παραβολής που λειτουργεί ως κατηγορούμενο στη λέξη monumentum μέσω του ρήματος habebat.
omnis:	Είναι ομοιόπτωτος, κατηγορηματικός προσδιορισμός στη λέξη vita.
erhippiōrum:	Είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική αντικειμενική στη λέξη usus.
res:	Είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο usus λόγω του συνδετικού ρήματος habetur.

β) «Cum civitas bellum gerit»: Είναι δευτερεύουσα επιρρηματική, χρονική πρόταση, εισάγεται με τον χρονικό επαναληπτικό σύνδεσμο cum που εκφράζει την (αόριστη) επανάληψη και εκφέρεται με οριστική, χρόνου Ενεστώτα.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λατινική λέξη από τα κείμενα που σας δόθηκαν που έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, συμπληρώνοντας τον πίνακα που ακολουθεί.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη στο κείμενο
επικός	
επταπλάσιο	
τανάλια	
πατερναλιστικός	
φεμινίστρια	

Μονάδες 10

B.6.α. Στο β' κείμενο στο απόσπασμα «Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit» εντοπίστε πέντε λέξεις, οι οποίες βρίσκονται σε γενική πτώση, και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα, αναφέροντας την συντακτική λειτουργία καθεμιάς και τον όρο που προσδιορίζει:

18663

Λέξη στο κείμενο σε γενική	Συντακτική λειτουργία	Λέξη που προσδιορίζει

(Μονάδες 10)

β. Εξαρτήστε την παρακάτω περίοδο λόγου από την φράση: Cicero tradit, μετατρέποντας το ρήμα της πρότασης που σας δίνεται σε απαρέμφατο (4 μονάδες), επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές στο υποκείμενο (2 μονάδες) και στις λέξεις που το προσδιορίζουν (4 μονάδες).

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18663-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άντρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. Σ' εκείνους τους τόπους (Στα μέρη εκείνα) κατείχε(είχε στην κατοχή του) πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη/τρυφερή ψυχή.

β) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία μ' αυτό (τούτο) τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, γυναίκας/συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγος και ο πατέρας και ο Ιούνιος Βρούτος την βρίσκουν περίλυπη. Η γυναίκα με δάκρυα αποκαλύπτει σ' εκείνους την αδικία (προσβολή) και αυτοκτονεί (σκοτώνεται) με μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα (πληγή) με μεγάλο πόνο (βαθιά οδύνη) και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα (την εγκληματική πράξη).

B.2.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
επικός	epicus
επταπλάσιο	septendecim/septimus
τανάλια	tenebat
πατερναλιστικός	pater
φεμινίστρια	femina

B.6.α.

Λέξη στο κείμενο σε γενική	Συντακτική λειτουργία	Λέξη που προσδιορίζει
regum	Ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός γενική διαιρετική	ultimus και septimus
eius	Ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός γενική κτητική	filius
Lucretiae	Ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός γενική κτητική	pudicitiam

18663-Λύση

uxoris	Ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός παράθεση	Lucretiae
Collatini	Ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός γενική κτητική	uxoris

β) Cicero tradit Tarquinium Superbum, septimum atque ultimum regum, hoc modo imperium perdere.

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Gloriae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat.

β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit».

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε με ποια λέξη από το ζεύγος νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β' που σας δίνεται έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.]

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
poëta	i. πραγματοποιώ ii. πραγματώνω
agros	i. αγαθοεργία ii. αγροκαλλιέργεια
animum	i. απάνεμος ii. απάνθρωπος
domum	i. υποδομή ii. υπόδειγμα
vesperum	i. καλημέρα ii. καλησπέρα

Μονάδες 10

B.6.α.) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

poëta	είναι ..... στο .....
vitae	είναι ..... στο .....
in locis	είναι ..... στο .....
filiae	είναι ..... στο .....

19234

tristis

είναι ..... στο .....

Μονάδες 10

β) *Ultimis annis vitae suae*: από τους όρους που σας δίνονται να εντοπίσετε ποιος δηλώνει αυτοπάθεια, προσδιορίζοντας αν αυτή είναι ευθεία/άμεση ή πλάγια/έμμεση (μονάδες 4). Στη συνέχεια να αντικαταστήσετε τον όρο που δηλώνει αυτοπάθεια με την κατάλληλη αντωνυμία, ώστε να δηλώνεται κτήση χωρίς αυτοπάθεια (μονάδες 6), επισημαίνοντας και τη νοηματική διαφορά που προκύπτει.

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19234-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα 17 βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους (Στα μέρη εκείνα) κατείχε (είχε στην κατοχή του) πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του.

β) Μόλις επέστρεψε στο σπίτι το βραδάκι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλί αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» ρώτησε «Τέρτια μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε».

B.2.

- roēta → i. πραγματοποιώ
agros → ii. αγροκαλλιέργεια
animus → i. απάνεμος
domum → i. υποδομή
vesperum → ii. καλησπέρα

B.6.α.)

- roēta → είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Silius Italicus.
vitae → είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική διαιρετική στη λέξη annis.
in locis → είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρήμα possidēbat.
filiae → είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα dedit.
tristis → είναι κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο tu μέσω του συνδετικού ρήματος est.

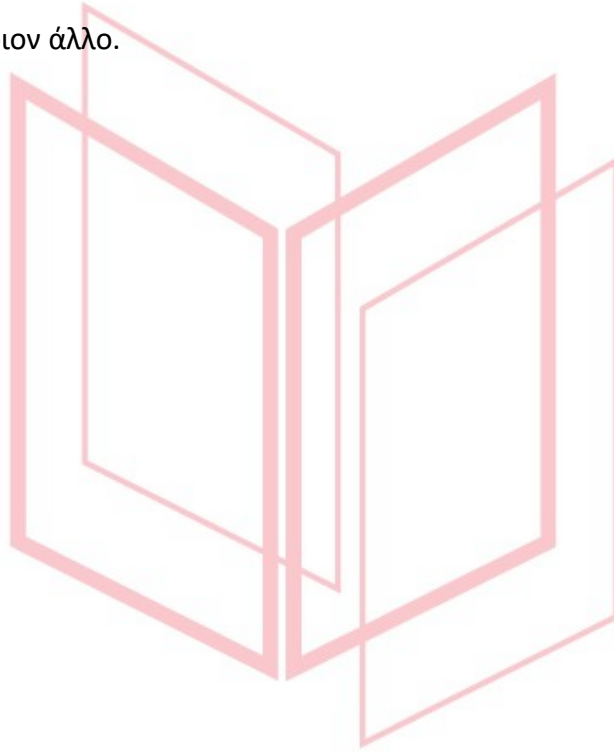
β) Ultimis annis vitae suae: Ο όρος που δηλώνει αυτοπάθεια είναι η αντωνυμία suae και επειδή το suae αναφέρεται στο υποκείμενο Silius Italicus του ρήματος tenebat της πρότασης μέσα στην οποία βρίσκονται οι όροι vitae suae («Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat»), έχουμε ευθεία/άμεση αυτοπάθεια.

19234-Λύση

Για να δηλωθεί κτήση χωρίς αυτοπάθεια αντικαθίσταται η αντωνυμία *suae* με τη γενική πτώση της αντωνυμίας *is*.

Συγκεκριμένα: *Ultimis annis vitae suae* → *Ultimis annis vitae eius*.

Μετά την αντικατάσταση της αντωνυμίας *suae* από το *eius*, η νοηματική διαφορά που προκύπτει είναι ότι το *eius* δεν αναφέρεται πια στο υποκείμενο *Silius Italicus* του ρήματος *tenebat*, αλλά σε κάποιον άλλο.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XIV

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

β) Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης A με τη λέξη της στήλης B με την οποία συγγενεύει ετυμολογικά (δύο λέξεις της στήλης A περισσεύουν):

A	B
epicus	αγρανάπαυση
clarus	σαμπανιζέ
Campania	ανόμοιος
agros	επικολυρικός
animum	ανεμοδαρμένος
similem	
nomen	

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ **Μονάδες 10**

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

pulchri	είναι ..... στο .....
annis	είναι ..... στο .....
Gloriae	είναι ..... στο .....
Quem	είναι ..... στο .....

19805

είus (στο 2^ο απόσπασμα)

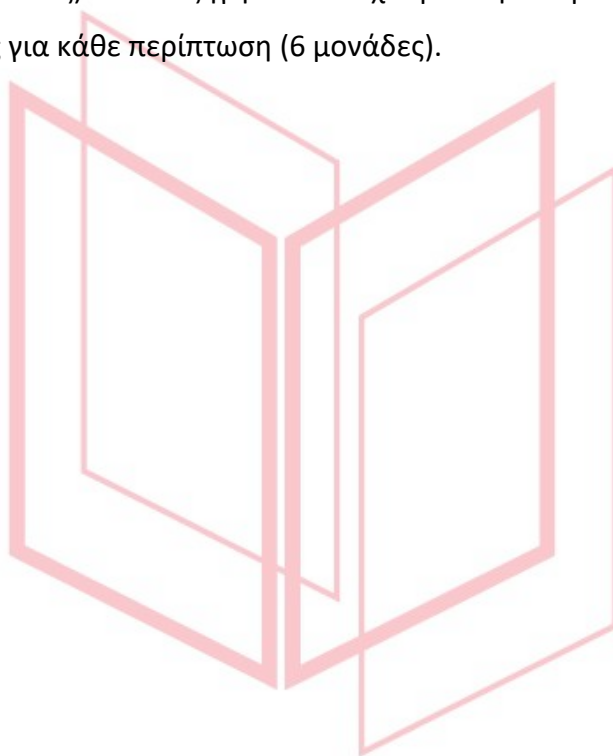
είναι ..... στο .....

(Μονάδες 10)

β) Να εντοπίσετε -στο δεύτερο απόσπασμα- τα απαρέμφата και τα ρήματα από τα οποία αυτά εξαρτώνται (4 μονάδες) και να εξηγήσετε αν έχουμε το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας ή της ετεροπροσωπίας για κάθε περίπτωση (6 μονάδες).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19805-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος/δοξασμένος άνδρας. Τα 17 (δεκαεπτά) βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους/στα μέρη εκείνα κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε τρυφερή/ευαίσθητη ψυχή. Επιδίωκε (να φτάσει) τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε το πνεύμα του με αγάπη. Αυτόν τιμούσε, όπως το παιδί/ο μαθητής τον δάσκαλο (τιμά). Το μνημείο του, που βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε (κάτι) σαν ναό.

β) Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν/προς το μέρος του ένας άνθρωπος με πελώριο μέγεθος/ανάστημα και με βρόμικο πρόσωπο (βρόμικη όψη), όμοιος με εικόνα/μορφή/είδωλο νεκρού. Μόλις τον κοίταξε/είδε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομά του.

B.2.

ericus → επικολυρικός

Campania → σαμπανιζέ

agros → αγρανάπαυση

animus → ανεμοδαρμένος

similem → ανόμοιος

B.6.α)

pulchri: κατηγορούμενο στο libri μέσω του συνδετικού ρήματος sunt

annis: απρόθετη αφαιρετική (τοπική) του χρόνου στο tenebat

Gloriae: αντικείμενο στο studebat

Quem: αντικείμενο στο aspexit

eius: γενική κτητική στο nomen(que) (κτήση χωρίς αυτοπάθεια)

β) Στο δεύτερο απόσπασμα έχουμε δύο απαρέμφατα, το «venire» και το «audire».

Το απαρέμφατο «venire» εξαρτάται (ως αντικείμενο) από το ρήμα «existimavit». Έχουμε ετεροπροσωπία, γιατί το «hominem» είναι υποκείμενο του απαρεμφάτου «venire», ενώ το υποκείμενο του «existimavit» είναι το «Cassius» που εννοείται.

Το απαρέμφατο «audire» εξαρτάται (ως αντικείμενο) από το ρήμα «cupivit». Έχουμε ταυτοπροσωπία, γιατί το «Cassius» είναι το (εννοούμενο) υποκείμενο και του ρήματος «cupivit» και του απαρεμφάτου «audire».

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XV

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) XVII(septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

β) Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiōrum usus res turpis et iners habētur. Vinum a mercatoribus ad se importāri non sinunt quod eā rē, ut arbitrantur, remollescunt homines atque effeminantur.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της Νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1.agros	i. αγροτεμάχιο ii. αγορά
2.animum	i. ανόητος ii. άνεμος
3.monumentum	i. μνημείο ii. αμαθής
4.vinum	i. ζύθος ii. οινοποιός
5.effeminantur	i. θηλιά ii. θηλυκός

Μονάδες 10

B.6.α) Να εντάξετε στον πίνακα που ακολουθεί τις τέσσερις (4) αφαιρετικές (εμπρόθετες ή απρόθετες) του 1^{ου} αποσπάσματος που προσδιορίζουν ρήματα, να τις χαρακτηρίσετε και να αναφέρετε τον ρηματικό τύπο που προσδιορίζουν.

20277

Απρόθετη αφαιρετική	Ρηματικός τύπος που προσδιορίζεται	Εμπρόθετη αφαιρετική	Ρηματικός τύπος που προσδιορίζεται

(Μονάδες 10)

B.6.β) Vinum a mercatoribus ad se importāri non sinunt: α) Να δικαιολογήσετε τη σύνταξη του ρήματος sino με παθητικό απαρέμφατο (μον.4) β) Να αντικαταστήσετε το παθητικό απαρέμφατο από το αντίστοιχο ενεργητικό και να δικαιολογήσετε τις αλλαγές που θα προκύψουν (μον.4+2)

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνιαστική

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20277-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α α) Τα δεκαεπτά βιβλία του για το δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του έμενε/παρέμενε στην Καμπανία. Κατείχε πολλούς αγρούς σε εκείνα τα μέρη/ Στα μέρη εκείνα είχε στην κατοχή του πολλά αγροκτήματα. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Επιδίωκε (να φτάσει) τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του/λάτρευε το πνεύμα του. Τον τιμούσε, όπως το παιδί το δάσκαλο/όπως ο μαθητής τον δάσκαλο. Το μνημείο του, που/το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε (κάτι) σαν ναό.

β) Στις υπομαχίες συχνά πηδούν κάτω από τα άλογα/πηδάνε από τα άλογά τους και μάχονται/πολεμάνε πεζοί· η χρήση σελών/της σέλας θεωρείται αισχρό και μαλθακό πράγμα/ντροπή και μαλθακότητα. Δεν επιτρέπουν να εισάγεται σε αυτούς κρασί από τους εμπόρους/στους εμπόρους να φέρουν κρασί στη χώρα τους, γιατί εξαιτίας του/ αυτού του πράγματος, όπως πιστεύουν, οι άνθρωποι/άνδρες γίνονται μαλθακοί και εκθηλώνονται.

B.2.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1.agros	i. αγροτεμάχιο
2.animum	ii. άνεμος
3.monumentum	i. μνημείο
4.vinum	ii. οινοποιός
5.effeminantur	ii. θηλυκός

B.6.α)

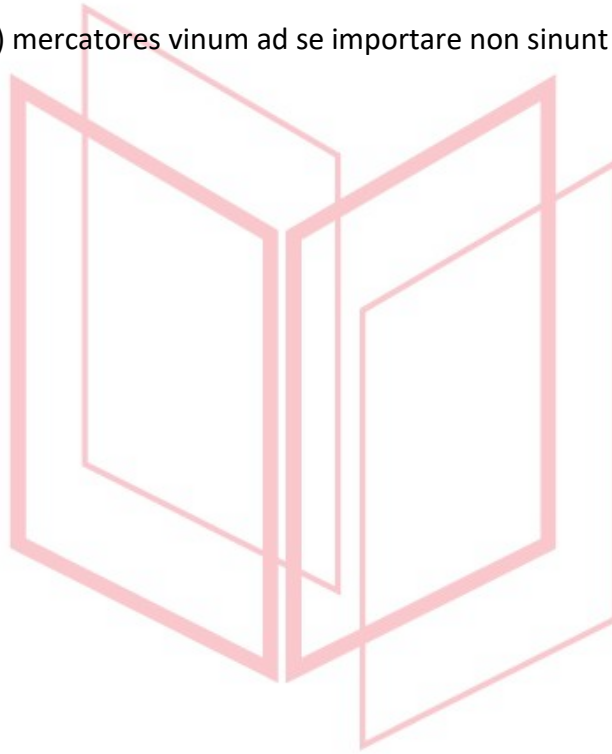
Απρόθετη αφαιρετική	Ρηματικός τύπος που προσδιορίζεται	Εμπρόθετη αφαιρετική	Ρηματικός τύπος που προσδιορίζεται
annis (χρόνος)	(se) tenebat	in Campania (στάση σε τόπο)	(se)tenebat
Neapoli (στάση σε τόπο)	iacebat	in locis (στάση σε τόπο)	possidebat

20277-Λύση

Β.6.β)

Το ρήμα *sino* μπορεί να συνταχθεί με παθητικό απαρέμφατο, όταν δε θέλουμε να δηλώσουμε το υποκείμενο· η χρήση αυτή συνηθίζεται σε στρατιωτικές διαταγές, απαγορεύσεις κτλ. Θα μπορούσε, ωστόσο, να συνταχθεί και με ενεργητικό απαρέμφατο, οπότε θα πρέπει να δηλωθεί και το υποκείμενό του σε πτώση αιτιατική.

Μετατροπή: (Germani) *mercatores vinum ad se importare non sinunt*

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να επιλέξετε από τη στήλη Β τη λέξη που συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
1. epicus	i. ιππικός ii. επικολυρικός
2. septendecim	i. δεκάχρονος ii. σεντόνι
3. tenēbat	i. τανάλια ii. τέλος
4. modo	i. μουντός ii. μοντελισμός
5. femina	i. φορά ii. φεμνίστρια

Μονάδες 10

B.6. α) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα Αντικείμενα των Ρημάτων που δίνονται:

ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
--------	-------------

21126

1. possidēbat	
2. perdit	
3. laedit	
4. inveniunt	
5. aperit	

(Μονάδες 10)

β) Η αυτοπάθεια στα Λατινικά εκφράζεται είτε με την κτητική αντωνυμία *suus-a-um* είτε με την προσωπική *se*. Η κτήση χωρίς αυτοπάθεια στο γ' πρόσωπο εκφράζεται με τις πλάγιες πτώσεις της αντωνυμίας *is, ea, id*.

Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα τρεις περιπτώσεις αυτοπάθειας και δύο περιπτώσεις κτήσης χωρίς αυτοπάθεια.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21126-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος/δοξασμένος άνδρας. Τα 17 (δεκαεπτά) βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους/στα μέρη εκείνα κατείχε πολλούς αγρούς.

β) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία μ' αυτό (τούτο) τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, γυναίκας/συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγος και ο πατέρας και ο Ιούνιος Βρούτος την βρίσκουν περίλυπη. Η γυναίκα με δάκρυα αποκαλύπτει σ' εκείνους την αδικία /προσβολή και αυτοκτονεί με μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα/πληγή με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα.

B.2.

1 – ii

2 – i

3 – i

4 – ii

5 – ii

B.6.α)

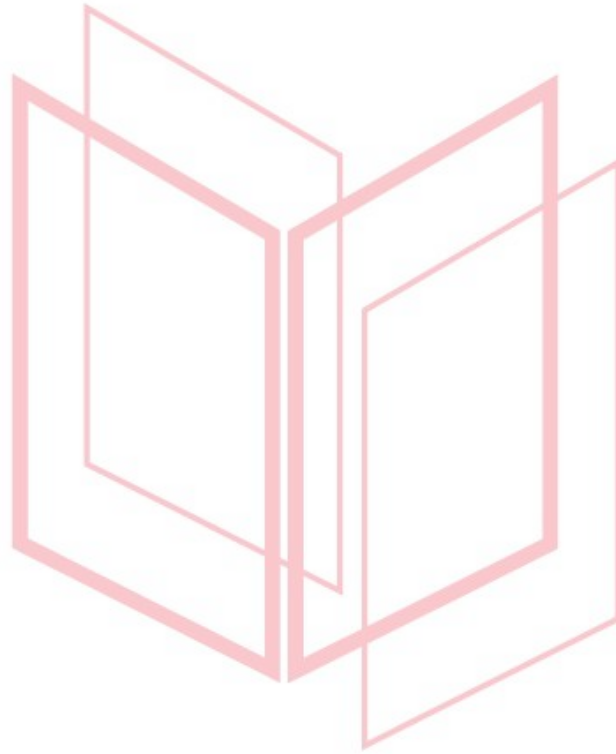
ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
1. possidēbat	agros
2. perdit	imperium
3. laedit	pudicitiam
4. inveniunt	eam
5. aperit	iniuriam (άμεσο), Illis (έμμεσο)

β)

21126-Λύση

vitae suae, se tenēbat, se interficit: αυτοπάθεια

libri eius, Filius eius: κτήση χωρίς αυτοπάθεια

αθημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να εντοπίσετε ποια νεοελληνική λέξη από το ζεύγος των λέξεων που σας δίνεται στη στήλη Β΄ έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. multos	i. μαλλιαρός ii. μάλιστα
2. agros	i. αγρανάπαυση ii. καλλιέργεια
3. septimus	i. εβδομάδα ii. εφαλτήριο
4. modo	i. μαντινάδα ii. μοντελισμός
5. vulnere	i. ολίσθημα ii. ουλή

Μονάδες 10

B.6.α) Και στα δύο κείμενα να εντοπίσετε πέντε εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να τους καταγράψετε στον ακόλουθο πίνακα.

21344

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Επιρρηματική σχέση που δηλώνεται	Όρος στον οποίο αναφέρεται
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

(Μονάδες 10)

β) Να μετατρέψετε τη σύνταξη των παρακάτω περιόδου λόγου σε παθητική (υποκείμενα: μονάδες 2, κατηγορούμενο: μονάδες 2, ποιητικά αίτια: μονάδες 4, ρήματα: μονάδες 2).

Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt.

Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21344-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άντρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σ' εκείνους τους τόπους (Στα μέρη εκείνα) κατείχε (είχε στην κατοχή του) πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη/τρυφερή ψυχή.

β) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία μ' αυτό (τούτο) τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, γυναίκας/συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγος και ο πατέρας και ο Ιούνιος Βρούτος την/αυτήν βρίσκουν περίλυπη. Η γυναίκα με δάκρυα αποκαλύπτει σ' εκείνους την αδικία (προσβολή) και αυτοκτονεί (σκοτώνεται) με μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα (πληγή) με μεγάλο πόνο (βαθιά οδύνη) και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα (την εγκληματική πράξη).

B.2.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. multos	ii. μάλιστα
2. agros	i. αγρανάπαυση
3. septimus	i. εβδομάδα
4. modo	ii. μοντελισμός
5. vulnere	ii. ουλή

B.6.α)

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Επιρρηματική σχέση που δηλώνεται	Όρος στον οποίο αναφέρεται
de bello	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αναφοράς	στο libri
in Campaniā	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο	στο ρήμα tenebat

21344-Λύση

in locis	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάση σε τόπο	στο ρήμα possidebat
cum lacrimis	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου	στο ρήμα aperit
ex vulnere	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της απομάκρυνσης	στο ρήμα extrahit

β) Ea maesta a marito et a patre et ab Iunio Bruto invenitur.

Στην α' πρόταση (Maritus... inveniunt) το αντικείμενο eam γίνεται υποκείμενο, το κατηγορούμενο (maestam) του αντικειμένου θα γίνει κατηγορούμενο του υποκειμένου, τα υποκείμενα maritus, pater, Iunius Brutus θα γίνουν ποιητικά αίτια, που θα εκφέρονται εμπρόθετα, γιατί είναι έμψυχα, το ρήμα θα τεθεί σε γ' ενικό πρόσωπο (invenitur).

Iniuria illis a feminā cum lacrimis aperitur.

Στην β' πρόταση (Illis...aperit) το άμεσο αντικείμενο (iniuriam) γίνεται υποκείμενο, το illis ως έμμεσο αντικείμενο παραμένει ως έχει, το υποκείμενο (femina) γίνεται ποιητικό αίτιο που εκφέρεται εμπρόθετα, γιατί είναι έμψυχο (a feminā), το ρήμα τίθεται στην παθητική φωνή σε γ' ενικό πρόσωπο (aperitur).

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.1. Να επιλέξετε τη σωστή ή τις σωστές απαντήσεις για κάθε ερώτηση:

α. Πού οφείλεται η συγγένεια της Λατινικής με την Ελληνική Γλώσσα; (3 σωστές απαντήσεις, 6 μονάδες)

- i. Στην κατάκτηση της Ρώμης από τους Έλληνες
- ii. Στην κοινή καταγωγή από την ινδοευρωπαϊκή γλωσσική οικογένεια
- iii. Στην κατάκτηση της ελληνικής Ανατολής από τους Ρωμαίους
- iv. Στον ρωμαϊκό αποικισμό
- v. Στα πολιτιστικά και γλωσσικά δάνεια του ελληνικού αποικισμού στην κεντρική και κάτω Ιταλία, από τη Νεάπολη και την Κύμη μέχρι τη Σικελία

β. Η σχέση του ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι imitatio και aemulatio.

Τι σημαίνουν οι δύο όροι; (1 σωστή απάντηση, 2 μονάδες)

- i. Πιστή αντιγραφή ελληνικών προτύπων
- ii. Δημιουργική πρόσληψη των ελληνικών προτύπων και ανταγωνισμός
- iii. Απομάκρυνση από τα ελληνικά πρότυπα

γ. Ποιο είναι το πρώτο λογοτεχνικό είδος που ωριμάζει στη ρωμαϊκή λογοτεχνία; (1 σωστή απάντηση, 2 μονάδες)

- i. Το έπος
- ii. Η τραγωδία
- iii. Η κωμωδία

B.2. Να επιλέξετε από τη στήλη Β τη λέξη που συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
1. epicus	i. ιππικός ii. επικολυρικός
2. septendecim	i. δεκάχρονος ii. σεντόνι
3. tenēbat	i. τανάλια ii. τέλος
4. modo	i. μουντός ii. μοντελισμός
5. femina	i. φορά ii. φεμινίστρια

Μονάδες 10

B.3. Ποια από τις λατινικές φράσεις αντιστοιχεί στο παρακάτω νεοελληνικό κείμενο ;

«Μετά από αυτό το θερμό επεισόδιο οι διπλωματικές σχέσεις των δύο χωρών διακόπηκαν και απαγορεύτηκε η προγραμματισμένη επίσκεψη του αξιωματούχου, διότι θεωρήθηκε ανεπιθύμητο πρόσωπο».

- i. urbi et orbi
- ii. a posteriori
- iii. persona non grata
- iv. tabula rasa
- v. de facto

Μονάδες 10

B.4. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη Β' στήλη. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, λάβετε υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική του θέση στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη Β' στήλη δύο χαρακτηρισμοί περισσεύουν.

21468

A'	B'
1. poëta	i. γενική πληθυντικού ουσιαστικού γ' κλίσης
2. libri	ii. ονομαστική ενικού ουσιαστικού γ' κλίσης
3. Campaniā	iii. ονομαστική ενικού ουσιαστικού α' κλίσης
4. illis	iv. Ονομαστική πληθυντικού ουσιαστικού α' κλίσης
5. locis	v. αιτιατική ενικού ουσιαστικού β' κλίσης
6. regum	vi. αιτιατική πληθυντικού ουσιαστικού γ' κλίσης
7. imperium	vii. ονομαστική πληθυντικού ουσιαστικού β' κλίσης
8. uxōris	viii. αφαιρετική πληθυντικού ουσιαστικού β' κλίσης
9. pater	ix. αφαιρετική πληθυντικού αντωνυμίας
10. eam	x. γενική ενικού ουσιαστικού γ' κλίσης
	xi. αφαιρετική ενικού ουσιαστικού α' κλίσης
	xii. αιτιατική ενικού αντωνυμίας

Μονάδες 15

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

B.5. Αφού επιλέξετε από τη στήλη Β' τη γραμματική αναγνώριση που αντιστοιχεί στο ρήμα της στήλης Α', να συμπληρώσετε τον γραμματικό τύπο που ζητείται στη στήλη Γ'.

A'	B'	Γ'
a. tenēbat	i. γ ενικό οριστικής ενεστώτα ρήματος γ συζυγίας	β ενικό οριστικής παρακειμένου

21468

b. perdit	ii. γ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ρήματος δ συζυγίας	α ενικό οριστικής παρατατικού
c. inveniunt	iii. γ ενικό οριστικής παρατατικού ρήματος β συζυγίας	ίδιο πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
d. aperit	iv. γ ενικό οριστικής ενεστώτα ρήματος α συζυγίας	Απαρέμφατο ενεστώτα
e. parat	v. γ ενικό οριστικής ενεστώτα δ συζυγίας	α πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού

Μονάδες 15

B.6. α) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα Αντικείμενα των Ρημάτων που δίνονται:

ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
1. possidēbat	
2. perdit	
3. laedit	
4. inveniunt	
5. aperit	

(Μονάδες 10)

β) Η αυτοπάθεια στα Λατινικά εκφράζεται είτε με την κτητική αντωνυμία *suus-a-um* είτε με την προσωπική *se*. Η κτήση χωρίς αυτοπάθεια στο γ' πρόσωπο εκφράζεται με τις πλάγιες πτώσεις της αντωνυμίας *is, ea, id*.

Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα τρεις περιπτώσεις αυτοπάθειας και δύο περιπτώσεις κτήσης χωρίς αυτοπάθεια.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

21468-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος/δοξασμένος άνδρας. Τα 17 (δεκαεπτά) βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους/στα μέρη εκείνα κατείχε πολλούς αγρούς.

β) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία μ' αυτό (τούτο) τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, γυναίκας/συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγος και ο πατέρας και ο Ιούνιος Βρούτος την βρίσκουν/βρίσκουν αυτή περίλυπη. Η γυναίκα με δάκρυα αποκαλύπτει σ' εκείνους την αδικία/προσβολή και αυτοκτονεί με μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα/πληγή με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα.

B.1.

α: ii, iii, v

β: ii

γ: iii

B.2.

1 – ii

2 – i

3 – i

4 – ii

5 – ii

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

B.3.

iii. persona non grata

B.4.

1 – iii

2 – vii

αθημπινίσις

21468-Λύση

3 – xi

4 – ix

5 – viii

6 – i

7 – v

8 – x

9 – ii

10 - xii

Τα iv, vi δεν αντιστοιχούν σε τύπο της Α στήλης

B.5.

A'	B'	Γ'
a. tenēbat	iii. γ' ενικό οριστικής παρατατικού ρήματος β συζυγίας	tenuisti
b. perdit	i. γ' ενικό οριστικής ενεστώτα ρήματος γ' συζυγίας	perdebam
c. inveniunt	ii. γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ρήματος δ' συζυγίας	invenient
d. aperit	v. γ' ενικό οριστικής ενεστώτα δ' συζυγίας	aperire
e. parat	iv. γ' ενικό οριστικής ενεστώτα α' συζυγίας	paraveramus

B.6.α)

21468-Λύση

ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
1. possidēbat	agros
2. perdit	imperium
3. laedit	pudicitiam
4. inveniunt	eam
5. aperit	iniuriam (άμεσο), Illis (έμμεσο)

β)

vitae suae, se tenēbat, se interficit: αυτοπάθεια

libri eius, Filius eius: κτήση χωρίς αυτοπάθεια

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX

i) Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

ii) Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα στη Νέα Ελληνική.

Μονάδες 20

B.2. Να επιλέξετε με ποια λέξη της Στήλης Β συγγενεύει ετυμολογικά η λατινική λέξη της Στήλης Α:

A	B
magistrum	i. μαέστρος ii. μανέστρα
templo	i. τέμπο ii. τέμπλο
femina	i. θήραμα ii. θηλασμός
vulnere	i. ολικός ii. ουλώδης
punīre	i. ποινή ii. πονηρός

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων, συμπληρώνοντας τον πίνακα:

Όροι	Συντακτική Λειτουργία
------	-----------------------

21899

agros	είναι..... στο.....
tenerum	είναι..... στο.....
delictum	είναι..... στο.....
Tarquinio	είναι..... στο.....
Liber	είναι..... στο.....

Μονάδες 10

B.6.β) «Multos in illis locis agros possidēbat», «Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit»: στις προτάσεις αυτές, να εντοπίσετε έναν επιθετικό προσδιορισμό για το ουσιαστικό agros κι έναν για το ουσιαστικό dolōre (4) και να τρέψετε έπειτα και τους δυο προσδιορισμούς στις αντίστοιχές τους δευτερεύουσες προτάσεις, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές (6).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21899-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. i) Στα μέρη εκείνα είχε στην κατοχή του πολλά αγροκτήματα/ Πολλούς αγρούς κατείχε στα μέρη εκείνα. Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Τη δόξα του Βιργίλιου επεδίωκε και το πνεύμα του περιέβαλλε με αγάπη. Αυτόν τιμούσε όπως το παιδί/ ο μαθητής τον δάσκαλο (τιμά). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στην Νεάπολη, είχε/ θεωρούσε ως ναό.

ii) Σε εκείνους η γυναίκα αποκαλύπτει με δάκρυα την προσβολή/ αδικία και αυτοκτονεί (σκοτώνεται) με ένα μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από το τραύμα/την πληγή με μεγάλο πόνο και ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα. Ξεσηκώνει τον λαό και αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο. Ελεύθερος πια ο ρωμαϊκός λαός αποφασίζει να εκλέξει δύο υπάτους, τον Ιούνιο Βρούτο και τον Ταρκύνιο Κολλατίνο.

B.2. μαέστρος, τέμπλο, θηλασμός, ουλώδης, ποινή.

B.6.α)

agros	είναι αντικείμενο στο possidebat
tenerum	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο animum
delictum	είναι αντικείμενο στο punire
Tarquinius	είναι έμμεσο αντικείμενο στο adimit
Liber	είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο porulus μέσω του ρήματος constituit

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

B.6.β) multos: επιθετικός προσδιορισμός στο agros. Μετατροπή σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση → agros, qui multi erant.

magno: επιθετικός προσδιορισμός στο dolore. Μετατροπή σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση → dolore, qui magnus est.